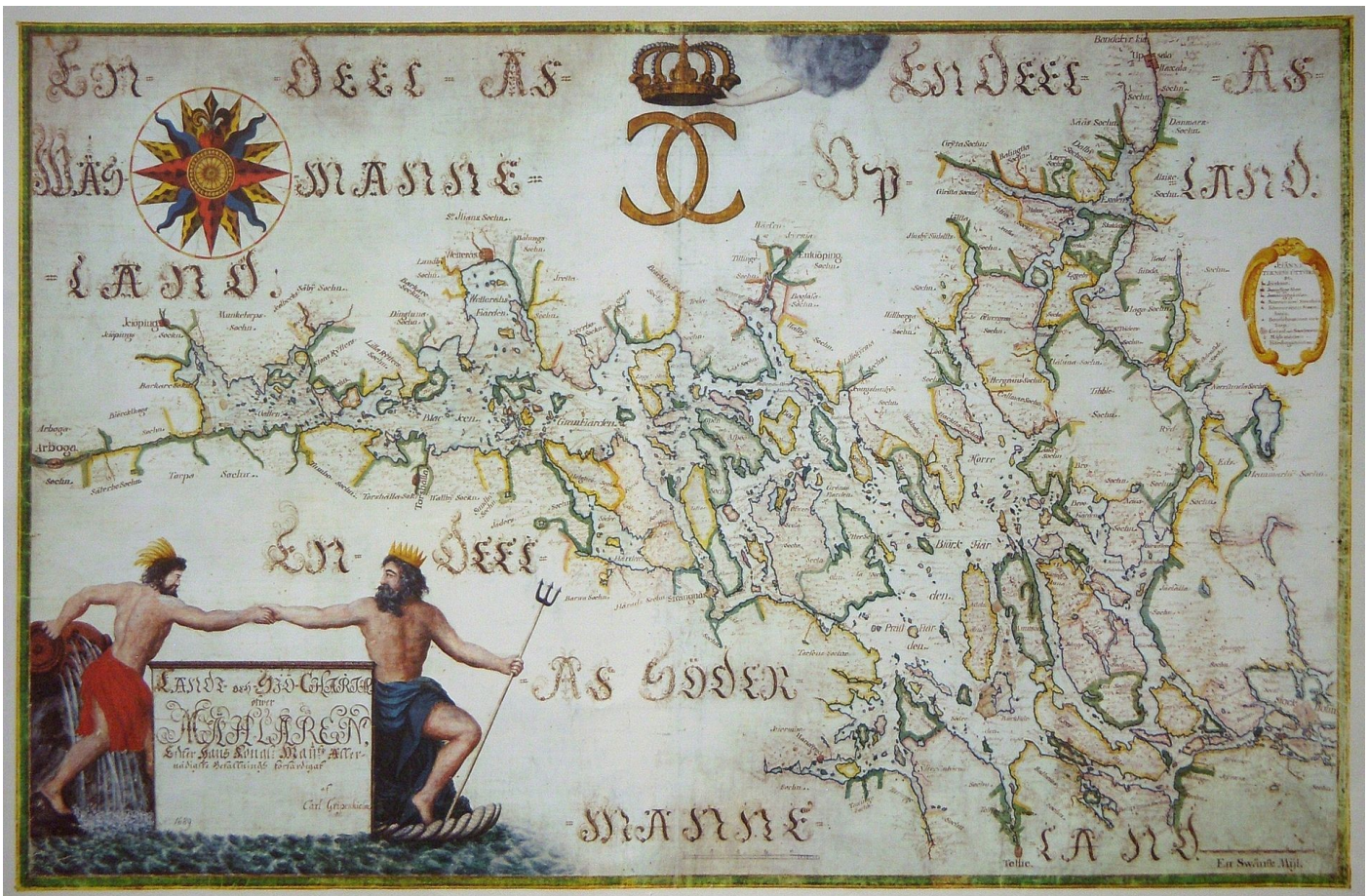

Medlemsblad för DIS-Bergslagen

Regionförening till DIS (Datorhjälp I Släktforskningen)

Verksamhetsområde Bergslagen/Mälardalen

Gripenhielms Mälarkarta år 1690 (kopia). Originalen förvaras i Kungliga Biblioteket i Stockholm.

Utdrag ur Wikipedia:

Mälaren är Sveriges tredje största sjö till ytan. Namnet kommer förmodligen från fornsvenska ordet maelir som betyder grovt grus.

Under vikingatiden fanns stora handels- och boplatser i Mälaren som t.ex. Helgö och Birka.

Under medeltiden blev Stockholm Sveriges och Mälarens viktigaste handelsplats. Exporten till andra länder bestod huvudsakligen av kopparslag och järn från Bergslagen.

Internet: www.dis-bergslagen.se
E-post: styrelsen@dis-bergslagen.se
Plusgiro: 1175499-1

Styrelse

Vakant, ordförande

Elsmarie Strömberg, sekreterare
E-post: elsmarie.stromberg@dis-bergslagen.se

Gerd Svensson, kassör
E-post: gerd.svensson@dis-bergslagen.se

Orvar Asplund, ledamot
E-post: orvar.asplund@dis-bergslagen.se

Håkan Johansson, ledamot
E-post: hakan.johansson@dis-bergslagen.se

Gun Utterström, ledamot
E-post: gun.utterstrom@dis-bergslagen.se

Jan Wallin, ledamot
E-post: jan.wallin@dis-bergslagen.se

Kerstin Fallbrink, suppleant
E-post: kerstin.fallbrink@dis-bergslagen.se

Bengt Salander, suppleant
E-post: bengt.salander@dis-bergslagen.se

Disbytombud

Örebro: Kerstin Malm
E-post: kegubi60@gmail.com

Västerås: Håkan Johansson
E-post: hakan.johansson.21@telia.com

Kartansvarig

Brage Lundström
E-post: brage.lundstrom@telia.com

Utbildningsansvarig

Orvar Asplund
E-post: orvar.asplund@dis-bergslagen.se

DNA-ansvarig

Åke Sjödin
E-post: ake.sjodin@mailbox.swipnet.se

Faddrar i DIS-Bergslagen

Disgen för PC

Bengt Hammarström
Tfn: 0586-36587. E-post: b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin

Tfn: 019-183830. E-post: jan.wallin.orebro@telia.com

Disgen för MAC

Sven Olby
Tfn: 021-20494. E-post: sven.olby@telia.com

Holger för PC

Kenneth Mörk
Tfn: 0224-77572, 073-542871.
E-post: tenchen@spray.se

Alla faddrar

Se DIS hemsida www.dis.se

Ortsombud

Örebro: Jan Wallin
E-post: jan.wallin@dis-bergslagen.se

KAK: Peder Wikström
E-post: peder.wikstrom@koping.net

Värmland: Bengt Salander
E-post: bengt.salander@dis-bergslagen.se

Karlskoga: Bengt Hammarström
E-post: b.hammarstrom@telia.com

Södermanland: Göran Thomasson
E-post: g.thomasson@telia.com

Sala: Gun Utterström
E-post: gun.utterstrom@dis-bergslagen.se

Fagersta: Karl-Åke Haglund
E-post: karlake.haglund.45@gmail.com

Redaktör/Webbmaster

Elsmarie Strömberg
E-post: elsmarie.stromberg@dis-bergslagen.se

Välkomna tillbaka efter en förhoppningsvis skön och avkopplande sommar.

Vid årsmötet den 19 mars fick vi en ny styrelse. Efter många år i styrelsen avgick både Brage Lundström och Åke Dahlqvist och två nya suppleanter valdes in: Bengt Salander från Kristinehamn och Kerstin Fallbrink från Västerås. Tyvärr är ordförandeposten fortfarande vakant.

Vid årsmötet fastställdes också höjningen av medlemsavgiften i DIS-Bergslagen från 50 kr/år till 60 kr/år från och med 2018, enligt antaget förslag vid höstmötet i november 2016.

Som väl alla vet kommer Släktforskarlagarna att äga rum i Halmstad sista helgen i augusti med många intressanta föreläsare. Årets tema är Vägar till västerhavet.

I Västerås kommer DIS-Bergslagen tillsammans med Västerås Släktforskarclubb att ha en gemensam tematräff i september med Fredrik Mejster som föreläsare. Han är mest känd för sin forskning i samband med TV-programmet Allt för Sverige.

Jag vill också informera er som även är medlemmar i Västerås Släktforskarclubb att Gun Utterström kommer att demonstrera nyheter i Disgen 2016 torsdagen den 21 september i Wallinsalen, Västra kyrkogatan 8 i Västerås.

/Elsmarie Strömberg

Nya medlemmar sedan föregående tidning

Mnr	Namn	Postadress
13765	Stig Svärd	Västerås
22638	Marita Forsgren	Sollentuna
28095	Rolf Gunnar Lanner	Örebro
49007	Mikael Nordström	Jönköping
50638	Gudrun Hoffmeister	Örebro
55877	Jan Erik Eriksson	Västerås
55882	Bengt-Olof Edvardsson	Säffle
55895	Monica Forssberg	Sala
55899	Laila Önnestöv	Örebro
55900	Lennart Mogren	Edsvalla
55907	Christina Matsén	Sifferbo
55910	Roland Forsberg	Eskilstuna
55928	Göran Pettersson	Västerås
55932	Carina Kemdal	Västerås
55948	Ann-Christine Andersson	Kumla
55965	Gun-Britt Jansson	Borlänge
55995	Anna Karin Wingskog	Karlstad
55996	Doris Pettersson	Ransta
56028	Eva Gärdehall	Västerås
56038	Karl-Erik Abrahamsson	Västerås

Mnr	Namn	Postadress
56049	Monica Andersson	Västerås
56051	Bengt-Åke Andersson	Skinnskatteberg
56075	Åsa Eriksson	Kila
56093	Bosse Högsten	Skyllberg
56094	Bengt Johansson	Västerås
56098	Lillemor Larsson	Karlstad
56126	Rolf Johansson	Karlstad
56140	Jonas Kullinger	Västerås
56156	Ing-Marie Börjesson	Fredriksberg
56169	Reidar Ehrlin	Torshälla
56182	Åke Johansson	Kumla
56191	Anders Bayard	Västerås
56239	Monica Karlberg	Karlstad
56244	Anita Pettersson	Eskilstuna
56251	Inger Larsson-Schulz	Västerås
56264	Carina Sahlén	Säffle
56265	Johannes Forssén	Strömsholm
56266	Ann-Christin Skoglund	Östra Ämtervik
56282	Anne-Lie Hellman	Västerås

Nya i styrelsen:

Kerstin Fallbrink och Bengt Salander

DIS-Bergslagen har två nya suppleanter i styrelsen:

Kerstin Fallbrink från Västerås och

Bengt Salander från Kristinehamn
(som presenterade sig i Disponibelt nr 2 2016)

Nedan presenterar sig **Kerstin**:

Jag heter Kerstin Fallbrink, är pensionär, gift, har två vuxna barn och tre hundar.

Släktforskning har jag hållit på med i ett par år, men jag är rätt idog. Kvällarna i min familj tillbringas inte framför TV:n. Vi sitter på kontoret. Maken med frimärken, och jag med släktforskning.

Varför jag släktforskar? Jag ville se mer av den vanliga människans historia, få lite perspektiv på livet. Kvinnor födde många barn, trots de risker det innebär. Dödsfall i barnsäng var inte ovanliga. Barnen var de som skulle trygga ålderdomen.

Barnadödligheten var hög, ofta i sjukdomar vi nu bara hört talas om: Dysenteri (rödsot) och koppor, men även kikhosta, mässling och scharlakansfeber. Något för dagens vaccinståndare att ta del av.

Känslan för familjen var stark, ofta ser man syskon som pigor och drängar till hjälp i familjen.

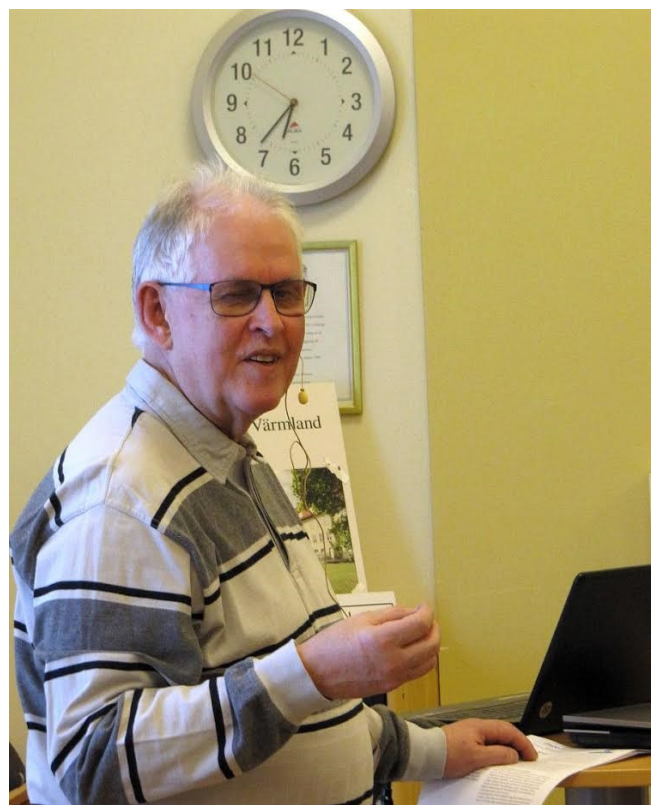
Hur var det att bli gammal? Pension fanns inte. Orkade man inte arbeta, eller om man blev ensam, änka/änkling, blev man snabbt fattig. Hade man barn, kunde man bo hos dem, annars fick man tigga, gå på roten.

När man bläddrar bakåt och framåt i kyrkböcker, tycker man inte att det var så längesedan.

Det var inte bättre förr.

Kerstin Fallbrink

Bengt Salander

Hammarby Idrottsförening (Bajen)

av Orvar Asplund

Axel Robert Schöntahl

Några tankar om hur en son till en Rabbin i Norrköping var en bidragande orsak till att Hammarby IF (Bajen) bildades.

Många känner till Bajen men inte lika många känner troligtvis till bakgrunden till denna stolta idrottsförening som fostrat stora idrottsmän och idrottskvinnor som Sven Bergqvist, Lennart "Nacka" Skoglund, Pia Sundhage, "Svängis" Johansson med flera.

Den 1820-12-26 föddes i kungariket Bayern Moses Moritz Schönthal, föräldrarna var David Lämlein Schönthal och Gette Strenau. Efter flytt till Sverige och Norrköping utsågs han vid 24 års ålder av Norrköpings judiska församling till ny rabbin. Han gifte sig 1848 med Hilda Marcus, de fick tillsammans 6 barn och den sistfödde Axel Robert föddes den 1858-06-12.

Axel Robert växte upp i Stockholm och 1880 skaffade han en egen lägenhet på Götgatan 51, han hade då arbete som fabrikslev på Stockholms Bomullsspinneri & Väveri AB. Axel Robert var redan då intresserad av roddsporten och då fabriken låg nära vattnet vid Hammarby var det nära till att utöva sporten. 1883 deltog han i den första roddtävlingen i Skandinavien som gick av stapeln i Oslo.

Axel Robert gifte sig 1885 med Lydia Johanna Kahn, en judinna från Mosebacke Torg. Tillsammans fick de tre barn.

Axel Robert arbetade först som fabrikslev, vidare som underverkmästare för att 1889 bli verkmästare. Roddintresset bestod och under hela denna tid och 1889 kunde man läsa följande i Svenska Dagbladet.

Ur Svenska dagbladet 1889:

Under åtskilliga år förut har roddföreningen anställt på Hammarby sjö af för denna idrott intresserad, men först i år i juli månad hafva dessa semanslutit sig och bildat Hammarby roddförening. Denna förening har säkert icke sitt motstycke i vårt land däruti att flera av föreningens kaproddbåtar är BYGGDA AF RODDARNA SJELFVA. Att döma af årets täfling synes Hammarby Roddförening gå en vacker framtid till mötes

Axel Robert Schöntahl blev föreningen ordförande och var fram till 1918 ordförande i förening och senare i roddsektionen i Hammarby IF.

När bildades då Hammarby IF? Det finns olika uppgifter om detta men 1904 beslutade Hammarby IF för första gången om den 7/3 1897 som datum för stiftade. Om 1889 användes som grundande mellan åren 1897-1904 eller om det helt enkelt inte fanns något officiellt datum för denna tid går inte att säga. Dock kan man i protokoll från Hammarby Idrottsförenings sammanträde den 7/3 1897 läsa bland annat:

Paragraf 1

Mötet öppnades kl.1 em af Ordförande Sundholm. Sekretären uppläste protokollet öfver Hammarby Roddförenings sista sammanträde hvilket justerades.

Paragraf 4

Den af Hammarby Roddförening tillsatta Komitens Förslag af Stadgar för nya föreningen jämte Program för sommaren 1897 blef enhälligt antagna.

Paragraf 12

Uppdrags åt styrelsen att uppvakta Ingenjör Schönthal om tillåtelse att få plats för föreningens tillhörigheter samt tacka honom för vad han uträttat för Hammarbys Roddförening samt inbjuda honom såsom hedersmedlem i Hammarbys Idrottsförening

Nu var Hammarby IF bildad.

Till sist:

Varför blev Hammarbys klubbssymbol grön och vit? Och varför är det tre gröna och fyra vita ränder i flaggan?

Jo, i Stockholm fanns vid den här tiden två roddklubbar, Stockholms Roddförening och Mäläröroddarna. Stockholm hade en vit flagga med två blå ränder och Mäläröroddarna en med två röda ränder. Efter lite funderingar beslutade man sig för att grön var en bra färg. Problemet var bara att Göteborg Roddförening redan gick i grönvitt. Men då göteborgarna, liksom de andra stockholmklubbarna, hade två färgade ränder så, så bestämde sig Hammarby för att lägga till en rad.

Källor:

Stockholm stad, Stockholmskällan

Hammarby IF historia

Svensk Judiska pionjärer och stamfäder, M Ivarsson och A Brody

Hammarby Sjö vid Bondegatans förlängning. Här låg Hammarby Roddförenings första båthus. Kanske tillhör någon av båtarna Bajens föregångare. Äldre bilden är från september 1892, den nya (tagen i stort sett på samma plats) är från 2012. (Från www.stockholmskallan.se)

Att använda notiser i Disgen för en bra personberättelse

av Jan Wallin, DIS-fadder

XX

I flera släktforskarprogram skriver man in en personberättelse i form av en lång sammanhängande text. Nya disgenanvändare som konverterat från sådana program vill av vana fortsätta med den beskrivningsformen, då kan notistypen Text eller Extratext användas.

Det man missar då är att alla tid- och ortuppgifter inte kan kännas igen av datorn. Det går inte heller att göra begränsningar av vilka uppgifter som ska visas i olika rapporter.

Det finns bra möjligheter att använda olika notistyper som tillsammans bildar en berättelse.

Man får då tänka att en notis bildar en mening (programmet sätter automatiskt punkt i slutet). De flesta notiser har fem fält som fylls i: Notisnamn, Kommentar, Datum, Ort och Källa. Ibland blir texten lite styltformad men det går lätt att åtgärda.

I en levnadsbeskrivning är **levdenotisen** lämplig, men det blir ganska stereotyp om standardnamnet upprepas i utskrift. Det är enkelt att när man valt levnadsnotis så skriver man i Notisnamn det man vill t.ex. "Bodde", i Kommentar kan man lägga till text t.ex. "under vintrarna", i Datum kan man använda uttryck samtidigt med datum "efter 1865", i Ort kan man välja lämplig preposition t ex "på" istället för "i" som är standard. Meningen blir i utskrift:

"Bodde under vintrarna efter 1865 på Norrgården."
Programmet håller reda på både tid och ort.

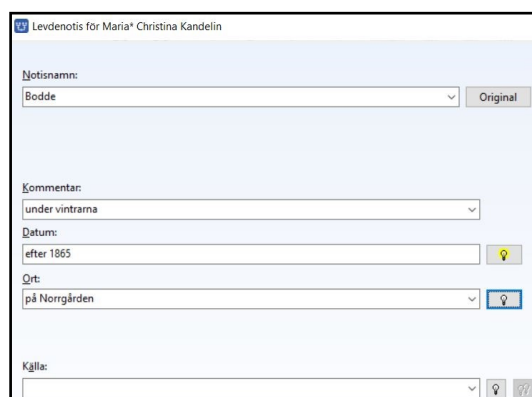
Flyttadenotisen kan också göras mer variabel genom att använda t ex "Emigrerade" i Notisnamn, i Kommentar kan "med familjen" läggas till. Vill man visa många flytt med ny rad för varje flytt så kan man lägga till <NR> i notisens fält Anteckningar.

Föddnotisen kan i Kommentar kompletteras med "som tvilling". Gör man så kan alla tvillingar sökas. Det går också att ersätta Notisnamnet "Född" med "Dödfödd".

Specialnotisen är mycket användbar. Där är man alltid tvungen att sätta en egen benämning i Notisnamn. Här är flera exempel: "Adoption", "Konfirmation", "Examen", "Militärtjänst" "Utbildad som", "Utlandspraktik", "Tjänstgöring vid" m m. Använd kommentarfältet ofta.

Detta är bara några enkla smakprov på hur en personberättelse kan bli mer nyanserad, och innehålla mer information. Språket kan bli mer personligt. Det är bara den egna fantasin som kan vara begränsande.

Det har framförts önskemål om fler notistyper för att kunna hålla reda på all information. Det får följdverkningar som komplicerar val vid bl.a. utskrifter. Egentligen behövs inte fler notistyper, det går ju att variera de redan befintliga.

Exempel på Levdenotis

Disgen 2016

Har du inte provat men är nyfiken på den nya versionen av Disgen?

Det kostar inget och är ofarligt att ladda ner och testa programmet under en månad. Du kan prova de olika funktionerna, antingen med påhittade data eller genom att välja alternativet att kopiera din släktforskning från en Disgen 8-datamapp. Det skapas bara en kopia, ditt gamla Disgen 8 ligger kvar oförändrat så länge du vill.

Behöver du hjälp kan du få det om du trycker på F1-tangenten eller söker i den inbyggda hjälpfunktionen. Och så har vi ju våra duktiga DIS-faddrar som kan hjälpa till.

Järnvägen före järnvägen eller forning av stångjärn av Brage Lundström

Mitt bostadskvarter i Västerås begränsas av tre gator – Södra Allégatan, Norra Ringvägen och Kopparbergsvägen.

Den senare är en del av den urgamla vägen mellan Tiskasjöberg (Falun) och ner till Västerås och hamnen vid Mälaren. När den vägen etablerades kan nog inte fastställas, kanske hundratals år före det äldsta dokumentet från 1288 eller på 800-talet.

Kopparbergsvägen har benämnts som "Sveriges nyttigaste väg". Ursprungligen möjligtvis för transporter av garad koppar från gruvan för vidaretransport till Stockholm.

Vägen kan jämföras med Amazonfloden som en förgrening av forvägar från olika hyttor och hamnar som ju närmare Västerås hamn man kommer blir alltmer frekventerad av hästforor. Rent matematiskt kom som mest upp till 70-talet foror per dag till järnvägen i Västerås, mestadels med stångjärn.

På vägen åter till sina hemorter hade forkarlarna med sig olika livsmedel, mestadels tunnor med råg, som var baslivsmedlet. Det kan man se i avräkningsböcker för olika bruk av vad smederna tog ut i naturaförmåner i utbyte mot vad de smidde och andra arbetsinsatser.

En varierande mängd handlingar i Västerås stadsarkiv visar vad som vägdes in vid vägen i Västerås. De äldsta bevarade handlingarna omkring dessa transporter av koppar är från 1500-talets början. De bevarade "Vågböckerna" är från 1600-talet och fram till dess att transporterna övergick från forning på väg till transport på ex. Strömsholms kanal.

Intäkterna från vågarna, som fanns på ett stort antal orter i landet, var en betydelsefull del för handelsstäderna. De tre "uppstäderna" Västerås, Köping och Arboga stod för ganska likartade volymer av stångjärn som transporterades på Mälaren till vägen i Stockholm, under flera hundratals år.

Det äldsta bevarade bokslutet för Västerås stad från 1642 visar att intäkterna från vägen stod för ca 40 % av bruttointäkterna, netto kanske dubbelt upp.

Stadens intäkter för denna verksamhet bestod av avgifter benämnda "broavgifter" och "vågavgifter". Handelsmännen i staden som handlade med järn hade ju betalat skatt i bl.a. tomtören och slapp broavgiften.

Vissa vågböcker redovisar väldigt noga leverantörerna i gruppen "Borgarjärn" respektive "Främmande järn". Borgarjärn var stadens förlagsmäns leveranser som inte behövde betala broavgift för medan främmande järn var bruken eller andra som skulle betala broavgifter.

Många av handelsmännen i Västerås benämndes även "Förlagsmän" d.v.s. de handlade med järn som de köpte upp av ägaren av hammaren eller bruket på förlag. Förlag betyder förskott. Kunde ägaren av hammaren inte leverera, på grund av att dammen brustit under vårfloden eller av andra problem, uppstod en fordran som i vissa fall innebar att förlagsmannen övertog verksamheten.

Ytterst i kedjan fanns avnämarna d.v.s. engelska investerare som köpte genom handelshusen i Stockholm som i sin tur köpte av förlagsmännen eller direkt av bruken.

En av de mest kända och kanske lyckosammaste handels- och förlagsmännen var de tre Abraham Hülphers. Det var alltså tre generationer som hette Abraham. Släkten kom ursprungligen från Hilpershausen i furstendömet Coburg, Tyskland. En av två bröder – Hans - kom till Nyköping och senare Hedemora. Abraham Danielsson Hülphers kom som 16-åring till Västerås och övertog sin brors handelsverksamhet samt erhöll burskap i staden.

På "Industristaden.se" (sedan "Internetboken" därefter "Stadsutvecklingen" och "Bergs- eller järntullar och järnvägar") kan man läsa mer om ovan redovisade frågor.

Den 20 september 2017 medverkar jag på Falubygdens släktforskarförenings möte och kommer att berätta om järntransporter m.m.

Forkarlen längst ner till höger. Huset ovanför är Hülphers.

Idioter förr och nu

av Gerd Svensson

Något som gör mig upprörd då jag läser i husförhörslängder är att se de register som prästerna skrev om sockenborna. De var blinda, döva, hade annan religion men det värsta är förteckningen över sinnessjuka och idioter i församlingen. Här blev de antecknade med namn och födelsedatum, men också var de bodde och hur de uppförde sig, t.ex. orolig. Hur kom det sig att så många blev listade som idioter, och vem hade gjort bedömningen? Troligen var det prästen.

Ordet idiot hade nog en annan betydelse för hundra år sedan mot vad det har idag. Då var det mer en beskrivning av sjukdomar som vi nu har andra namn på; exempelvis utvecklingsstörd och förståndshandikappad. Kallas någon idiot är det mest för att en person i vårt tycke uppför sig illa, och det har mer blivit ett skällsord.

Då jag letade i en socken efter en person, upptäckte jag att många hade noteringen idiot i husförhörslängden. Jag blev intresserad men även upprörd över att prästen pekade ut dessa människor. Det var speciellt en familj som drabbats, och det sträckte sig över tre generationer. Av hänsyn till efterlevande släktingar är namnen påhittade.

I början av 1800-talet föddes en flicka, som jag kallade Eva. Hon växte upp hos sin föräldrar och syskon, men redan tidigt skrev prästen "talar illa". Då hon blev äldre ändrades det till "mindre vetande". Trots sitt handikapp födde hon dottern Ulrika då hon var 20 år, men hon kunde inte ta hand om henne, utan en äldre gift syster till Eva tog flickan som fosterbarn. Faderns namn uppges inte.

Ulrika var ensamt barn hos mostern och morbrodern och hade troligen en bra uppväxt, och prästen hade inte noterat något speciellt om henne förrän senare i livet, då hon skrevs som idiot. Hon hade drabbats av samma sak som modern Eva. Borde bero på en ärftlig sjukdom.

Om Ulrika blev utnyttjad av samvetslösa män, eller om hon hade förhållanden går inte att få fram, men under loppet av 25 år födde hon fem barn med olika fäder. Fyra av barnen levde till vuxen ålder. Alla var skrivna hos mostern tillsammans med Ulrika. De fyra barnen hade noteringar i marginalen i husförhörslängden. Arvet hade gått vidare till en tredje generation. Ett barn var "mindre för sig, mycket svag i kristendomskunskap", en dotter skrevs som "idiot" och en dotter "svagt begåvad". Värsta diagnosen hade sonen Karl, som beskrevs som "idiot, kan inte tala, kretin från barndomen".

Ordet kretin och kretinism hade jag läst om tidigare och visste att det hade med sköldkörteln att göra.

Sköldkörteln styr ämnesomsättningen i kroppen. På internet beskrivs sjukdomen som ett jodbristsyndrom, och obehandlat ger det upphov till utvecklingsstörning, dvärgväxt och hämmad tillväxt av hjärnan hos små barn. Kunde det vara dessa dessa stackars människor drabbats av? Får man sjukdomen som vuxen uppstår inte dessa komplikationer.

Numera är kretinism utrotad i de flesta industriländer. Blodprov tas på nyfödda för att kontrollera och fånga upp dem som har nedsatt funktion av sköldkörteln. Medicin sätts in och barnet utvecklas normalt. I Sverige föds ca 30 barn om året med jodbristsyndrom, som kan vara ärftligt.

Välkommen till Arkivens dag 11 november 2017

Synd och skam

Om sådant man försökt glömma – och ibland också försökt gömma i arkiven.

Om synen på moral och omoral, om skampålar och skämskuddar, om de som varit moralens väktare och de som brutit mot normerna, om fakta och fake news, och kanske om ett och annat klippt kvitto.

Om allt detta handlar Arkivens dag 2017.

I arkiven finns ögonvittnesskildringarna, berättelserna från dem som var där. De som brutit mot normerna finns ofta rikt representerade i arkiven. Gör en tidsresa med oss och lär dig mer om vår tid genom dåtidens värderingar!

Mormors mor var född i Finland - Försvårande omständighet för forskning

av Gun Utterström

Finland, som var en del av Sverige sedan medeltiden, erövrades av ryske tsar Alexander I år 1808. Finland blev ett autonomt storfurstendöme under den ryska tsaren. Efter oktoberrevolutionen i Ryssland förklarade sig Finland självständigt år 1917.

Min mamma har berättat att hennes mormor talade sjungande finlandssvenska. Det lät intressant, men inte anade jag då att det skulle ge mig huvudbry senare i livet, när jag släktforskade.

Anledningen till mitt huvudbry var lagarna om medborgarskap. Det fanns en Naturaliseringsförordning från år 1858 och en Lag om medborgarskap från år 1894. Senare tillkom en ny lag år 1924.

Ansökningsförfarandet kan inte ha varit en enkel procedur, särskilt inte för en ung kvinna som under senare delen av 1800-talet flyttade tvärs över Bottenhavet för att söka arbete som piga i Sverige.

Det fordrades att man ”förutom att hava uppnått 21 år skulle äga försörjningsförmåga och ha gjort sig känd för hederlig vandel. Bevis därom att vederbörande är löst från sitt undersåttliga förhållande till sitt hitillsvarande hemland kräves.”

Den sista meningen fanns med åren 1858 och 1894 men inte i den nya lagen som antogs år 1924.

”I Finland, där för närvarande finnas allenast mycket ofullständiga medborgarrättsliga bestämmelser, är frågan om utfärdande av en mera omfattande medborgarskapslag aktuell. Enligt inhämtade upplysningar torde utsikt förefinnas för att en ny lagstiftning i ämnet i detta land kommer att åtminstone i väsentliga avseenden överensstämma med de nya svenska och norska medborgarskapslagarna.”

(Den kursiverade texten är citerad ur en artikel av Sven Hagström angående 1921 års förslag till nya medborgarskapslagar för Sverige, Danmark och Norge, publicerad i Svensk Juristtidning årgång 1922.)

Pigan Kajsa Stina tänkte nog att det går bra att flytta till Sverige utan att ansöka om medborgarskap!

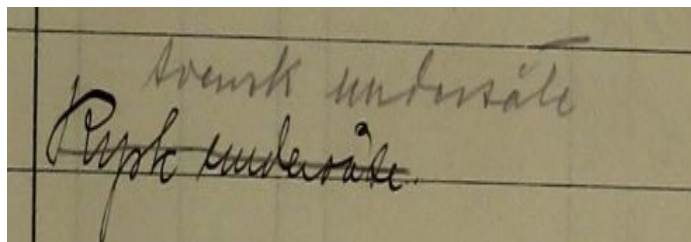
Nackdelen för släktforskare är att personer som inte är svenska medborgare inte finns med i folkräkningarna.

Inte heller skrev prästen i födelseboken var i socknen mamman var bosatt. Ingen information om gårds-, bynamn eller eventuellt sidnummer i husförhörboken.

41 Mars 18. April 18. 1	Edvard	5	Stenöppan, Erik Olof, Kristina Kajsa, Greta Karlén	36 33
April 3. April 18. 1	Johan Carlsson äkt.		Stina Karlén, född 9/9 1853 Årsköping, Torneå, Finland	
April 16. April 18. 1	Nina Charlotta äkt.		Anna Renska, Gabriel dömdes dödad från Åbo Årsköping, Torneå, Finland	39
42 April 3. April 20. 1	Hansad	8	Carlsson, Johannes Torneå Kajsa, Karlén Torshög	43 39

Kajsa Stina födde fem barn i socknen under åren 1886 - 1898. De döptes och några konfirmerades men alla avfärdades som ”Finska undersåtar”. Prästens uppgift var förstås att följa lagen.

När min mormor flyttade hemifrån betecknades hon som ”Rysk undersåte”. Någon gång efter år 1918 har dock prästen ändrat i församlingsboken till ”svensk undersåte”.

Mormors mor, Kajsa Stina, fick leva sitt liv som finsk undersåte i Sverige. Hon blev slutligen begravd i socknen. Hennes gravsten finns fortfarande kvar.

Medlemsstatistik

Juni 2017

Centralort	antal med DIS-Bergslagen	antal med enbart DIS	DIS-Bergslagen andel	DIS-Bergslagen antalsändr ¹⁾
Västerås	387	102	79,1%	-1
Örebro ²⁾	277	260	51,6%	+0
Dalarnas län	191	212	47,4%	-1
Värmlands län	142	326	30,3%	+4
KAK	122	45	73,1%	+0
Eskilstuna	113	196	36,6%	+0
Karlskoga	65	96	40,4%	+0
Uppsala	50	0		+2
Sala	40	25	61,5%	+0
Fagersta	30	10	75,0%	+0
Enköping	26	0		+0
Katrineholm	15	0		+0
Övriga regioner	123	0		-1
Utlandet	3	0		+0
med okänd adress	0	0		
Summa	1 584	1 272	55,5%	+3
Medlemstotal	2 856			

Familjemedlemmar i DIS-Bergslagen	29	8	78,4%	+0
--	----	---	-------	----

¹⁾ sedan maj 2017

²⁾ Örebro omfattar hela Örebro län utom Karlskoga

Tematräffar

Västerås

Torsdag 2017-10-05 kl. 18.00 i Wallinsalen, Kyrkbacksgården, Västra Kyrkogatan 8
(Västerås släktforskarklubb och DIS-Bergslagen i samarrangemang)

Mer kött på benen

Fredrik Mejster berättar om hur man får lite mer liv i de döda släktingar som man forskar om.

Kaffe/te och smörgås (å 40 kr) beställs i förväg vid anmälan. Anmäla senast 2017-09-28 till Karin Jyrell, tfn 073-680 55 08 eller karin.jyrell@tele2.se

Övriga orter

På övriga orter inom vårt område kommer information att finnas på hemsidan.

Medlemsträffar

DIS-Bergslagen i Västerås

Vi finns i ABFs lokaler i Culturen tisdagar jämna veckor. Följande datum gäller för hösten:

19 september

3 oktober

17 oktober

31 oktober

14 november

28 november

12 december

Tiden är som vanligt tisdagar mellan kl. 17.00 och kl. 20.00. Senaste ankomst är kl. 19.00.

Vi har ett antal datorer med olika abonnemang samt diverse släktforskningsskivor. Ta gärna med egen dator om du vill ha hjälp med ditt material.

DIS-Bergslagens höstmöte

Culturen, Sintervägen 6, Västerås

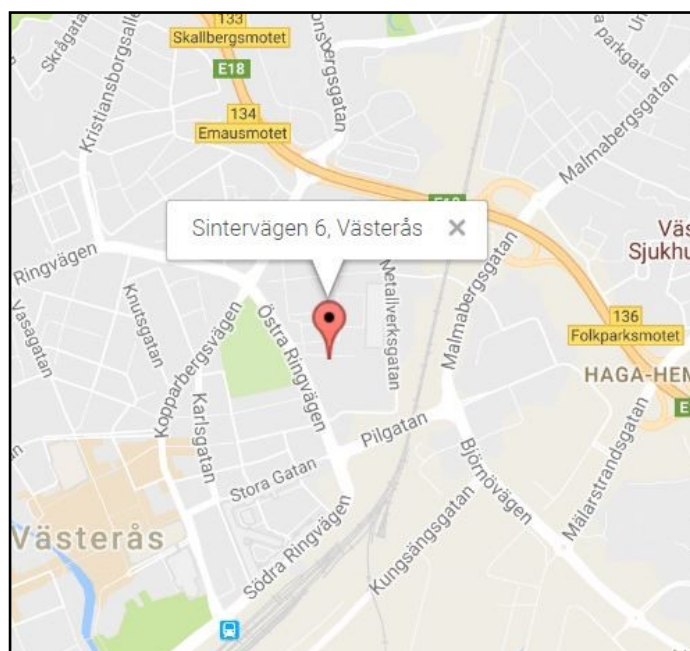
Söndagen den 19 november 2017 kl. 15.00

Vid höstmötet skall enligt § 9 i stadgarna följande ärenden behandlas:

1. Val av ordförande och sekreterare för mötet
2. Val av två personer, tillika rösträknare, att jämte mötesordförande justera protokollet
3. Fråga om mötet är behörigen utlyst
4. Fastställande av föredragningslista
5. Styrelsens förslag till medlemsavgifter
6. Styrelsens förslag till budget för 2018
7. Övriga ärenden

Vägbeskrivning för den som kommer med bil

Åk in mot centrum från E18, exempelvis från Emausmotet fram till Cityringen. Utmed Cityringen i den östra delen (Östra Ringvägen) ligger Culturen. Utanför finns parkeringsplatser med parkeringsautomater.

Kom ihåg adressändring samt ändring av mailadress!

Efter varje utskick av Disponibelt kommer ett antal exemplar i retur med adressaten okänd.

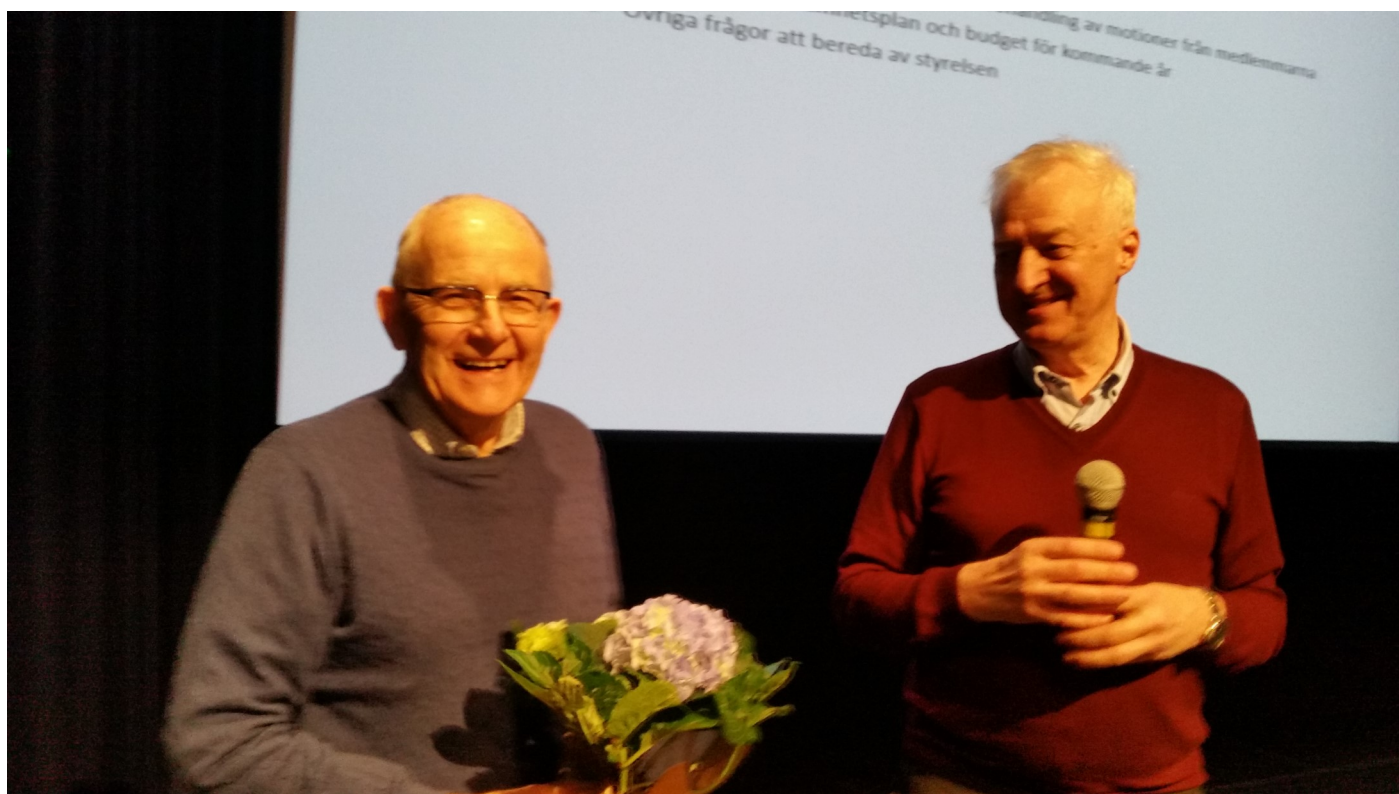
Samma sak händer vid mailutskicken. Ett antal kommer tillbaka som "mailstuds", vilket betyder att mailadressen är felaktig.

V.v. gå in på DIS hemsida och kontrollera att dina uppgifter är korrekta.

Släktforskar dagarna 2017
Halmstad 26-27 augusti

Åke Dahlqvist från Köping och Brage Lundström från Västerås avgick ur vår styrelse vid årsmötet i mars

Några av deltagarna vid årsmötet